

Pohjois-Pohjanmaan luonnontuotealan nykytilanne ja tulevaisuuden mahdollisuudet

Kinnunen Johanna
29.10.2013 :: [Energia ja ympäristö](#)

Metatiedot

Nimeke: Pohjois-Pohjanmaan luonnontuotealan nykytilanne ja tulevaisuuden mahdollisuudet

Tekijä: Kinnunen Johanna

Aihe, asiasanat: hankkeet, hyödyntäminen, kasvituotteet, keräilytuotteet, kotimaiset tuotteet, koulutus, luonnonkasvit, luonnontuoteala, luonnontuotteet, luonto, markkinointi, matkailuala, metsäntuotteet, pienyritykset, Pohjois-Pohjanmaa, projektit, raaka-aineet, tutkimus- ja kehittämistoiminta, tutkimustoiminta, yrittäjät, yritykset

Aihe, luokitus: 67

Tiivistelmä: LT-INNO -hankkeessa kartoitettiin vuonna 2012 luonnontuotealan toimijoita sekä yrityksiä Pohjois-Pohjanmaalla. Hankkeessa selvitettiin alueen osaamista, vahvuuksia, heikkouksia, verkostoja, kehittämistarpeita sekä tulevaisuuden mahdollisuuksia.

Pohjois-Pohjanmaan luonnontuotealan toiminta on pääasiassa pienimuotoista. Maakunta ei ole profiloitunut luonnontuotealalle. Alan tunnettuuden kasvattaminen ja liiketoiminnallisesti uskottavan imagon luominen ovat keskeisiä luonnontuotealan toimijoiden tehtäviä. Maakunnan runsaat ja monipuoliset raaka-ainevarannot ovat alihyödynnettyjä ja luonnontuotealan yritystoiminta Pohjois-Pohjanmaalla painottuu marjoihin.

Toiminnan kausiluonteisuus, lainsäädäntö, yhteistyön puutteet sekä raaka-aineen saatavuus hankaloittavat pienyritysten toimintaa. Tällä hetkellä tuotanto ei vastaa kasvavaan kysyntään esimerkiksi matkailu-, ravintola- ja hyvinvointialoilla. Viljelyn lisääminen, tuotekehitys sekä jatkojalostukseen panostaminen ovat keinoja alan kasvattamiseksi. Pohjois-Pohjanmaan vahvuuksia ovat runsas kehittämis- ja tutkimusorganisaatioiden sekä nuorison määrä ja laaja koulutustarjonta.

Terveys- ja ekologisuuštrendit kasvattavat luonnontuotealan mahdollisuuksia. Pohjoisten luonnontuotteiden terveysvaikutusten tutkimus ja tutkimustulosten hyödyntäminen ovat tärkeässä roolissa. Yrittäjien tuotekehitys-, markkinointi- ja liiketoimintaosaamista on parannettava innovatiivisten tuoteideoiden sekä perinteistä ammentavien tuotteiden kaupallistamiseksi. Verkostoitumisella myös yli toimialarajojen on luonnontuotealan kehittymisen kannalta suuri merkitys.

Julkaisija: Oulun seudun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2013-10-29

Pysyvä osoite: http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201310186739

Kieli: suomi

Suhde: http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022, ePooki - Oulun seudun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: Julkaisu on tekijänoikeussäännösten alainen. Teosta voi lukea ja tulostaa henkilökohtaista käyttöä varten. Käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.

Näin viittaat tähän julkaisuun

Kinnunen, J. 2013. Pohjois-Pohjanmaan luonnontuotealan nykytilanne ja tulevaisuuden mahdollisuudet. ePooki. Oulun seudun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 17. Hakupäivä 29.10.2013. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201310186739> (<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201310186739>).

Luonnontuotealan innovaatioverkosto ja toimialan uudet mahdollisuudet (LT-INNO) -hankkeessa kartoitettiin kesän 2012 aikana luonnontuotealan toimijoita ja yrityksiä Pohjois-Pohjanmaalla. Hankkeessa selvitettiin yritys- ja toimijahaastatteluiden avulla alueen osaamista, vahvuuksia, heikkouksia, verkostoja, kehittämistarpeita sekä tulevaisuuden mahdollisuuksia.

Luonnontuotealan yritysten kartoittamisen haasteita

Luonnontuotealaa ei toistaiseksi ole luokiteltu omaksi toimialakseen ja luonnontuotteita hyödyntävät yritykset edustavat hyvin monia eri toimialoja. Tämä vaikeuttaa luonnontuotealan yritysten kartoittamista.

Maakunnasta saatiin [selvityksessä](#) (<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201310186739>)kokoan runsaan sadan luonnontuotteita eri tavoin toiminnassaan hyödyntävän yrityksen joukko. Pohjois-Pohjanmaalla toimii luonnontuotteita hyödyntäviä yrityksiä esimerkiksi raaka-ainetuotannon, elintarvikkeiden valmistuksen ja muun luonnontuotteiden jatkojalostuksen, matkailu- ja hyvinvointipalvelujen sekä käsityöalan piirissä.

[Haastatteltavaksi](#) (http://www.oamk.fi/epooki/energia-ja-ymparisto/luonnontuoteala-pohjois-pohjanmaalla/#TOC-Liite_7_Haastattelututkimuksessa_kes_n_2012_aikana_haastatellut_henkil_tj) valittiin 10 toimijaa ja 13 yritystä eri alatoimialoilta, jotta saatiin näkemystä laaja-alaisesti niin raaka-ainetuotannon, jatkojalostajien kuin luonnontuotteita palvelutarjonnassaan hyödyntävien yritysten kannalta. [Kyselyn](#) (http://epooki/energia-ja-ymparisto/luonnontuoteala-pohjois-pohjanmaalla/#TOC-Liite_1_Luonnontuotealan_yritys-toimijahaastattelu) avulla selvitettiin alalla toimivien ajatuksia Pohjois-Pohjanmaan luonnontuotealan nykytilanteesta, mahdollisuuksista, eri osa-alueiden merkityksestä alan laajentumisessa, alaa rajoittavia tekijöitä sekä keskeisimpiä tutkimus-, koulutus- ja kehittämistarpeita.

Maakunnan luonnontuotealan toiminta pääasiassa pienimuotoista

Pohjois-Pohjanmaa ei ole profiloitunut luonnontuotealalle. Maakunnan luonnontuotelan toiminta on hajanaista sekä kausiluonteista. Luonnontuotealan yrityksille on ominaista moni- ja sivutoimisuus ja vain pieni osa yrityksistä toimii alalla päätoimisesti. Pohjois-Pohjanmaan luonnontuotealan yrittäjyys on lähinnä pienyritysten varassa. ^[1] ([#cite-text-0-0](#))

Luonnontuotealalta puuttuu vahva oma status. Alan tunnettuuden kasvattaminen sekä liiketoiminnallisesti uskottavan imagon luominen ovat keskeisiä luonnontuotealan toimijoiden tehtäviä. Luonnontuotealan toimijoista riippuu, miten alaa tuodaan esille julkisuudessa sekä päättäjien tietoisuuteen. Luonnontuoteala onkin saanut viime aikoina enemmän medianäkyvyyttä, erityisesti villiyrtteihin liittyen. Meneillään oleva villiyrttibuumi on hyödynnettävä ja ihmisten innostus käännettävä kasvavaksi yritystoiminnaksi. ^[1] ([#cite-text-0-0](#))

Vahvuutena raaka-ainevarannot – lisämahdollisuuksia nykyajan kuluttajatrendeistä

Luonnontuotealan mahdollisuuksia kasvattavat tämän päivän kuluttajien vaatimukset tuotteiden puhtaudesta ja terveellisyydestä sekä edelleen nouseva lähiruokatrendi. Luonnontuoteraaka-aineiden varannot ovat Pohjois-Pohjanmaan laajassa maakunnassa suuret ja monipuoliset. Metsät ja suot tarjoavat runsaan valikoiman marjoja, sienä ja yrtejä sekä erikoisluonnontuotteita, kuten turvetta ja erilaisia käsityömateriaaleja. Alueen raaka-aineresurssit eivät tällä hetkellä ole täysin hyödynnettyjä ja maakunnan luonnontuotealan yritystoiminta painottuu erittäin voimakkaasti marjoihin. ^[1] ([#cite-text-0-0](#))

Maakunnan luonnontuotealan laajenemiseen vaikuttaa merkittävästi luonnontuotteiden talteenotto luonnosta. Alan kausiluonteisuus, raaka-aineen ja poimijoiden saatavuus sekä poimijoille maksettava hinta tuovat kuitenkin mukanaan omat haasteensa. Luonnontuotealan yritysten toimintaa hankaloittavat lisäksi markkinoinnin osaamisen ja yhteistyön puutteet sekä lainsäädäntö jatkuvine muutoksineen. Liiallinen byrokratia sekä julkisen sektorin kilpailutuspolitiikka vaikeuttavat erityisesti pienyritysten toimintaa ja kilpailumahdollisuuksia. ^[1] ([#cite-text-0-0](#))

Pohjois-Pohjanmaan luonnontuotealan edistäminen – kehittämistarpeita ja keinoja

Pohjois-Pohjanmaan vahvuus luonnontuotealan kehittymisen kannalta on maakunnan vahvuuksia luonnontuotealan kehittymisen kannalta ovat maakunnan runsas kehittämis- ja tutkimusorganisaatioiden määrä sekä laaja koulutustarjonta. Luonnontuotteisiin liittyen koulutusta on saatavilla alueella sekä ammattiopistoissa että korkeakouluissa. Maakunnan runsas lasten ja nuorten määrä on mahdollisuus, johon on panostettava tarvittavan työvoiman saamiseksi tulevaisuudessa. Luonnontuotteiden esiintuominen on tärkeää alkaen päiväkodeista ja perusopetuksesta. ^[1] ([#cite-text-0-0](#))

Taulukko 1. Haastatteluissa esille tulleita ideoita ja keinoja Pohjois-Pohjanmaan luonnontuotealan kehittämiseksi ^[1] ([#cite-text-0-0](#))

Kehittämistarve	Keinot ja vaikutukset
Raaka-aineen hyödyntäminen ja saatavuus	<ul style="list-style-type: none"> Koulutus, tiedotus: keruun, puoliviljelyn ja viljelyn lisääminen. Luonnontuotteiden viljelyn tutkiminen ja kehittäminen: uusia lajeja tuotantoon
Yhteistyö	<ul style="list-style-type: none"> Maakunnan luonnontuotealan toimintaa koordinoiva verkosto: toimintaan suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä. Eri toimialojen yhteistyö. Erityisesti matkailu- ja hyvinvointialat, mutta myös käsityö-, elintarvike-, ravintola-alan yritykset, esim. yhteinen tuotekehitys: kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen. Pienyrittäjien yhteistyö: tuotevalikoiman monipuolistuminen, kustannussäästöt, toimitusvarmuus.
Tuotekehitys	<ul style="list-style-type: none"> Asiakaslähtöisyyden huomiointi, esim. tuotekehitysyhteistyötä eri toimialojen kesken: tuotteita vaikkapa matkamaisioksi. Perinteistä ja kulttuurista ammentavat tuotteet: tarinat tuotteiden takana kiinnostavat erityisesti matkailijoita. Innovatiiviset uudet tuoteideat, esim. design-tuotteet. Uudet raaka-aineet, esim. vähemmän hyödynnetyt marjat ja sienet, yrtit elintarvikkeissa, hyvinvointituotteissa, rohdoksissa.
Tiedonvälitys	<ul style="list-style-type: none"> Yleinen tiedotus luonnontuotealasta: profiilin nosto, yritysmahdollisuuksien tiedostaminen, nuorison innostaminen alalle. Tiedonvälitys yrittäjille, esim. lainsäädännön muutoksista, uusista tutkimustiedoista: yrittäjien toimintaedellytykset paranevat. Tieto muista luonnontuotealalla toimivista yrityksistä ja tuotteista: yhteistyön edistäminen, kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen. Markkinatutkimukset: kysyntä vs. tarjonta.
Koulutus	<ul style="list-style-type: none"> Yrittäjien tuotekehitys-, markkinointi- ja liiketoimintaosaaminen: tuotteistaminen, kaupallistaminen. Yrittäjien koulutus: viljely, puoliviljely, jatkojalostus: raaka-aineen ja tuotteiden saatavuus paranee. Koulutusta myös muiden alojen yrityksille, esim. luonnontuotereseptiikkaa ravintoloille, perinnetietoutta matkailuyrityksille. Yritysneuvojille koulutusta luonnontuotealan erityispiirteistä. Yleinen opastus luonnontuotteiden talteenottoon ja käyttöön, poimijakoulutukset
Terveysvaikutusten tutkimus, tutkimustiedon muuttaminen ymmärrettäväksi	<ul style="list-style-type: none"> Tutkimustulokset tuovat painoarvoa mielikuvamarkkinoinnin oheen: pohjoista eksotiikkaa, mutta myös tutkittua tietoa pohjoisten kasvuolosuhteiden vaikutuksista raaka-aineen ominaisuuksiin. Teoria saadaan käännettyä käytännön toiminnaksi.

Tarkempaa tietoa haastattelutuloksista ja maakunnan luonnontuotealasta löytyy [Luonnontuoteala Pohjois-Pohjanmaalla – Nykytila ja mahdollisuudet -raportista](http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201310186738) (<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201310186738>).

Lähteet

- [^]_{abcdef} Kinnunen, J. 2013. Luonnontuoteala Pohjois-Pohjanmaalla. ePooki. Oulun seudun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 16. Hakupäivä 18.10.2013. <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-597-098-5>.